

Czwartek, 13 marca 2014 r.

P7_TA(2014)0254

Rozpoczęcie konsultacji na temat zawieszenia umowy z Kotonu wobec Ugandy i Nigerii w związku z niedawnym ustawodawstwem wprowadzającym surowsze sankcje karne za homoseksualizm

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie rozpoczęcia konsultacji na temat zawieszenia umowy z Kotonu wobec Ugandy i Nigerii w związku z niedawnym ustawodawstwem wprowadzającym surowsze sankcje karne za homoseksualizm (2014/2634(RSP))

(2017/C 378/30)

Parlament Europejski,

- uwzględniając międzynarodowe zobowiązania i instrumenty dotyczące praw człowieka, w tym te zawarte w konwencjach ONZ w sprawie praw człowieka oraz w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, gwarantujące prawa człowieka i podstawowe wolności i zakazujące dyskryminacji,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 17/19 z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie praw człowieka, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej,
- uwzględniając drugi przegląd umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony (umowa z Kotonu), a także zawarte w niej klauzule i zobowiązania dotyczące praw człowieka i zdrowia publicznego, w szczególności art. 8 ust. 4, art. 9, art. 31a lit. e) i art. 96,
- uwzględniając art. 2, art. 3 ust. 5, art. 21, 24, 29 i 31 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 10 i 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, które zobowiązują UE i jej państwa członkowskie – w kontaktach ze światem zewnętrznym – do stania na straży i promowania powszechnych praw człowieka oraz do ochrony jednostek, a także do przyjęcia restrykcyjnych środków w razie poważnych naruszeń praw człowieka,
- uwzględniając wytyczne dotyczące promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym (LGBTI), przyjęte przez Radę w dniu 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Catherine Ashton z dnia 15 stycznia 2014 r., w którym wyraziła ona zaniepokojenie podpisaniem w Nigerii ustawy o zakazie zawierania małżeństw przez osoby tej samej płci,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia ustawy przeciwko homoseksualizmowi w Ugandzie,
- uwzględniając oświadczenie prezydenta Obamy z dnia 16 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia ustawy przeciwko homoseksualizmowi w Ugandzie oraz jego apel do prezydenta Museveniego o niepodpisywanie ustawy,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie ustawodawstwa przeciwko homoseksualizmowi w Ugandzie,
- uwzględniając oświadczenie Ban Ki-moona z dnia 25 lutego 2014 r., nawołujące władze Ugandy do zmiany lub uchylenia ugandyjskiej ustawy przeciwko homoseksualizmowi,

Czwartek, 13 marca 2014 r.

- uwzględniając oświadczenie wysokiej przedstawiciel z dnia 4 marca 2014 r. wydane w imieniu Unii Europejskiej w sprawie ugandyjskiej ustawy przeciwko homoseksualizmowi,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie przemocy wobec lesbijek i praw lesbijek, gejów, biseksualistów, osób transpłciowych i interseksualnych (LGBTI) w Afryce ⁽¹⁾, swoje stanowisko z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia Umowy zmieniającej po raz drugi Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r., zmienioną po raz pierwszy w Luksemburgu dnia 25 czerwca 2005 r. ⁽²⁾, a także swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2012 oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie ⁽³⁾,
  - uwzględniając swoje rezolucje z dnia 17 grudnia 2009 r. pt. „Uganda: projekt ustawy przeciwko homoseksualizmowi” ⁽⁴⁾, z dnia 16 grudnia 2010 r. pt. „Uganda: tak zwana ustawa Bahatiego i dyskryminacja wobec osób LGBT” ⁽⁵⁾ oraz z dnia 17 lutego 2011 r. pt. „Uganda: zabójstwo Davida Kato” ⁽⁶⁾,
  - uwzględniając swoje rezolucje z dni 15 marca 2012 r. ⁽⁷⁾ i 4 lipca 2013 r. ⁽⁸⁾ w sprawie sytuacji w Nigerii,
  - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie ostatnich działań mających na celu kryminalizację lesbijek, gejów, osób biseksualnych, transpłciowych i interseksualnych (LGBTI) ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 września 2011 r. w sprawie praw człowieka, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej w państwach członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych ⁽¹⁰⁾,
  - uwzględniając art. 122 ust. 5 oraz art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i praw; mając na uwadze, że wszystkie państwa mają obowiązek zapobiegać przemocy, podżeganiu do nienawiści i stygmatyzacji ze względu na cechy indywidualne, w tym orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płciową;
- B. mając na uwadze, że celem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) Unii Europejskiej jest rozwój i umacnianie demokracji i rządów prawa, a także przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności;
- C. mając na uwadze, że aż 76 krajów wciąż uznaje homoseksualizm za przestępstwo, a w 5 krajach przewiduje się za takie przestępstwa karę śmierci;
- D. mając na uwadze, że kontakty seksualne odbywające się za obopólną zgodą między osobami tej samej płci podlegały już karze 14 lat pozbawienia wolności w Ugandzie na mocy sekcji 145 ugandyjskiego kodeksu karnego oraz karze 7 lat pozbawienia wolności w Nigerii na mocy sekcji 214 nigeryjskiego kodeksu karnego (lub karze śmierci w 12 stanach tego kraju zgodnie z prawem szariatu);
- E. mając na uwadze, że w dniu 20 grudnia 2013 r. parlament Ugandy przyjął ustawę przeciwko homoseksualizmowi, która przewiduje karę do 7 lat pozbawienia wolności za wspieranie praw osób LGBTI, karę 7 lat pozbawienia wolności dla osób udostępniających dom, pokój lub pokoje lub jakiegokolwiek inne miejsce do „celów homoseksualizmu” oraz karę dożywocia dla „recydywistów” lub osób zakażonych wirusem HIV; mając na uwadze, że prezydent Republiki Ugandy Yoweri Museveni Kaguta podpisał ustawę w dniu 24 lutego 2014 r.;

⁽¹⁾ Dz.U. C 349 E z 29.11.2013, s. 88.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0273.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0575.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 286 E z 22.10.2010, s. 25.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 169 E z 15.6.2012, s. 134.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 188 E z 28.6.2012, s. 62.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 251 E z 31.8.2013, s. 97.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0335.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0046.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 56 E z 26.2.2013, s. 100.

Czwartek, 13 marca 2014 r.

- F. mając na uwadze, że władze Ugandy przyjęły ustawę przeciwko pornografii i ustawę o zarządzaniu porządkiem publicznym, będące dalszymi atakami na prawa człowieka i na organizacje pozarządowe broniące tych praw; mając na uwadze, że wskazuje to na ograniczenie i pogorszenie swobody działań politycznych odczuwane przez społeczeństwo obywatelskie;
- G. mając na uwadze, że w dniu 17 grudnia 2013 r. nigeryjski senat przyjął ustawę o zakazie zawierania małżeństw przez osoby tej samej płci, która przewiduje karę do 14 lat pozbawienia wolności za związek z osobą tej samej płci oraz karę do 10 lat pozbawienia wolności dla osób, które są świadkami małżeństw osób tej samej płci lub które prowadzą bary, organizacje lub spotkania dla osób LGBTI lub w nich uczestniczą; mając na uwadze, że prezydent Goodluck Jonathan podpisał tę ustawę w styczniu 2014 r.;
- H. mając na uwadze, że wiele środków przekazu, wielu członków społeczeństwa oraz szereg przywódców politycznych i religijnych w tych krajach coraz intensywniej usiłuje zastraszać osoby LGBTI, ograniczać ich prawa oraz prawa organizacji pozarządowych i grup obrony praw człowieka, a także sankcjonować przemoc wobec nich; mając na uwadze, że wkrótce po podpisaniu ustawy przez prezydenta Museveniego ugandyjska gazeta brukowa opublikowała listę nazwisk i zdjęć 200 ugandyjskich gejów i lesbijek, powodując poważne konsekwencje dla ich bezpieczeństwa; mając na uwadze, że środki przekazu doniosły o rosnącej liczbie zatrzymań i o przemocy wobec osób LGBTI w Nigerii;
- I. mając na uwadze, że wielu szefów państw i rządów, liderzy Organizacji Narodów Zjednoczonych, przedstawiciele rządów i parlamentów, UE (w tym Rada, Parlament, Komisja i wiceprzewodnicząca Komisji/wysoka przedstawiciel) oraz wiele światowych osobistości zdecydowanie potępiło ustawy kryminalizujące osoby LGBTI;
- J. mając na uwadze, że współpraca z UE powinna wspierać starania państw AKP na rzecz tworzenia zapewniających wsparcie ram prawnych i politycznych oraz eliminacji odwetowych przepisów, strategii, praktyk, stygmatyzacji i dyskryminacji, które naruszają prawa człowieka, zwiększają zagrożenie HIV/AIDS oraz uniemożliwiają dostęp do skutecznej prewencji przeciwko HIV/AIDS, leczenia, opieki i pomocy, w tym do lekarstw, produktów i usług, osobom żyjącym z HIV/AIDS i najbardziej narażonym populacjom;
- K. mając na uwadze, że UN AIDS oraz Fundusz Globalny na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią obawiają się, iż osoby LGBTI i 3,4 mln obywateli Nigerii i Ugandy zarażonych HIV nie uzyskają dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, oraz żądają „pilnego przeglądu konstytucjonalności ustaw w świetle poważnych zagrożeń dla zdrowia publicznego i praw człowieka”;
- L. mając na uwadze, że kryminalizacja kontaktów seksualnych za obopólną zgodą między osobami dorosłymi tej samej płci dodatkowo utrudni ponadto osiągnięcie zarówno milenijnych celów rozwoju, zwłaszcza jeśli chodzi o równouprawnienie płci i zwalczanie chorób, jak i jakichkolwiek sukcesów w realizacji agendy rozwoju po roku 2015;
- M. mając na uwadze, że szereg państw członkowskich, w tym Niderlandy, Dania i Szwecja, i inne kraje takie jak Stany Zjednoczone Ameryki i Norwegia postanowiły wycofać pomoc skierowaną do rządu Ugandy albo przekierować tę pomoc dla rządu na wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego;
- N. mając na uwadze, że na mocy art. 96 ust. 1a umowy z Kotonu można rozpocząć procedurę konsultacji w perspektywie zawieszenia sygnatariuszy, którzy naruszają zobowiązania w zakresie praw człowieka określone w art. 8 ust. 4 i art. 9;
1. ubolewa nad przyjęciem nowej ustawy, która stanowi poważne zagrożenie dla powszechnych praw do życia, wolności słowa, zrzeszania się i zgromadzeń oraz wolności od tortur i od okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania; ponownie podkreśla, że orientacja seksualna i tożsamość płciowa to kwestie wchodzące w zakres prawa jednostek do prywatności, gwarantowanego prawem międzynarodowym i konstytucjami krajowymi; podkreśla fakt, że równouprawnienie osób LGBTI stanowi niezaprzeczalny element systemu podstawowych praw człowieka;
  2. przypomina oświadczenia afrykańskiej komisji oraz Komitetu Praw Człowieka ONZ, w których stwierdzono, że akty prawne danego państwa nie mogą negować międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka;

Czwartek, 13 marca 2014 r.

3. wzywa prezydenta Ugandy do uchylecia ustawy przeciwko homoseksualizmowi, a także sekcji 145 ugandyjskiego kodeksu karnego; wzywa prezydenta Nigerii do uchylecia ustawy o zakazie zawierania małżeństw przez osoby tej samej płci, a także sekcji 214 i 217 nigeryjskiego kodeksu karnego, gdyż stanowią one naruszenie międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka;
4. zwraca uwagę, że parafując te ustawy, rząd Ugandy i rząd Nigerii nie wypełniły zobowiązania wynikającego z poszanowania praw człowieka oraz przestrzegania zasad demokratycznych i praworządności, o czym mowa w art. 9 ust. 2 umowy z Kotonu;
5. ponownie podkreśla, że ustawy te wchodzą w zakres art. 96 ust. 1a lit. b) umowy z Kotonu jako kwestie szczególnie pilne, czyli wyjątkowe przypadki szczególnie poważnego i rażącego naruszenia praw człowieka i ludzkiej godności, zgodnie z art. 9 ust. 2, które wymagają natychmiastowej reakcji;
6. wobec tego wzywa Komisję do podjęcia intensywniejszego i pilnego dialogu politycznego na mocy art. 8 na szczeblu lokalnym i ministerialnym oraz złożenia wniosku o otwartą dyskusję nie później niż na szczycie UE-Afryka;
7. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dokonania przeglądu strategii na rzecz współpracy w zakresie pomocy rozwojowej z Ugandą i Nigerią oraz do priorytetowego potraktowania kwestii przekierowania pomocy do społeczeństwa obywatelskiego i innych organizacji zamiast jej zawieszenia, nawet w oparciu o podejście sektorowe;
8. proponuje Unii Afrykańskiej zajęcie się tą kwestią i powołanie wewnętrznej komisji, która przeanalizowałaby owe ustawy i kwestie;
9. wzywa Unię Afrykańską i przywódców Unii Europejskiej do zajęcia się tymi ustawami w trakcie dyskusji podczas 4. szczytu UE-Afryka, który odbędzie się w dniach 2–3 kwietnia 2014 r.;
10. wzywa państwa członkowskie lub wysoką przedstawiciel przy wsparciu Komisji do rozważenia ukierunkowanych sankcji, takich jak zakaz podróżowania i wydawania wiz w odniesieniu do najważniejszych osób odpowiedzialnych za sporządzenie i przyjęcie tych dwóch ustaw;
11. przypomina o orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawach X, Y, Z przeciwko Minister voor Immigratie en Asiel (C-199–201/12), w którym podkreślono, że osoby o określonej orientacji seksualnej, przeciwko którym wymierzone są ustawy uznające ich postępowanie lub tożsamość za niezgodne z prawem, mogą stanowić szczególną grupę społeczną z prawem do otrzymania azylu;
12. ubolewa nad ogólnie coraz trudniejszą sytuacją społeczną, gospodarczą i polityczną krajów afrykańskich zagrożonych fundamentalizmem religijnym, który staje się coraz bardziej dominujący i ma poważne konsekwencje dla godności, rozwoju i wolności jednostek;
13. wzywa Komisję i Radę, by w przyszłych umowach mających zastąpić umowę z Kotonu znalazło się jednoznaczne odniesienie do niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną, czego niejednokrotnie żądał Parlament;
14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, państwom członkowskim, rządóm i parlamentóm Ugandy, Nigerii, Demokratycznej Republiki Konga i Indii oraz prezydentóm Ugandy i Nigerii.